

ДІЛОВІ ІГРИ ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ

Реформаторські процеси, що відбуваються в Україні, зумовлюють значні зміни в розвитку системи освіти. Вища школа має розв'язувати завдання підготовки висококваліфікованих фахівців різного профілю, творчих особистостей, готових до постійного самовдосконалення. Це вимагає від педагогічної науки дослідження питань, пов'язаних з підвищенням ефективності викладання всіх навчальних дисциплін [2, с. 374]. Серед шляхів підвищення ефективності навчання вчені виділяють упровадження гри в навчальний процес. Тому, актуальним є дослідження сутності ділових ігор, особливостей їх використання у процесі підготовки майбутніх фахівців до професійної діяльності.

Ділова гра – це моделювання реальної діяльності у спеціально створеній проблемній ситуації. Вона є засобом і методом підготовки та адаптації до трудової діяльності та соціальних контактів, методом активного навчання, який сприяє досягненню конкретних завдань, структурування системи ділових стосунків учасників, її конструктивними елементами є проектування реальності, конфліктність ситуації, активність учасників, відповідний психологічний клімат, між-особистісне та між-групове спілкування, розв'язання сформульованих на початку гри проблем [1, с. 243].

П. Щербань виділяє специфічні ознаки, за яких ділова гра може вважатися навчально-педагогічною: моделювання умов, наближених до реальних, що імітують професійну діяльність; поетапний розвиток гри, внаслідок чого виконання завдань попереднього етапу впливає на хід наступного; наявність складних і конфліктних ситуацій; опис психолого-педагогічної ситуації та об'єкта ігрового імітаційного моделювання; контроль ігрового часу; заздалегідь розроблена система оцінок; правила, які регулюють хід гри; елементи змагання [4, с. 24]. Приймаючі участь у діловій грі студенти виконують певні ролі (ревізора, банкіра, бухгалтера тощо), або виступають як активні глядачі, які аналізують та оцінюють дії учасників гри.

В процесі ділової гри студент отримує можливість наблизити освітні знання до практичних вмінь, випробувати себе в ролі фахівця, бути відповідальним за прийняття рішень, пережити емоційне занурення та певне напруження, пізнати свої можливості, та оцінити їх.

Імітація реальних професійних відносин в діловій грі дає можливість:

- ознайомити майбутніх фахівців практично з будь-яким видом професійної діяльності;
- маючи справу з моделлю, розуміючи її умовність, студенти мають можливість сміливіше приймати рішення, варіювати ними, оскільки за цих умов метод «спроб і помилок» не призведе до реального порушення діяльності підприємства, установи тощо;

➤ ділова гра дає можливість розглянути й оцінити можливі альтернативи щодо вибору професії.

Для підвищення ефективності ділової гри технологія її розроблення повинна відповідати певній сукупності вимог:

- гра повинна відповідати обраним цілям навчання;
- гра повинна зачіпати практичну професійну ситуацію;
- необхідна певна попередня психолого-педагогічна підготовка учасників гри, яка б відповідала її цілям і змісту;
- треба передбачати можливість використання в грі творчих елементів діяльності її учасників;
- в процесі гри викладач повинен бути не тільки її керівником, але й консультантом і коректором окремих дій її учасників [3, с. 64].

Але, слід зауважити, що ділова гра, незважаючи на її практичну значущість, не повинна бути основним методом навчання. Її використовують як допоміжний елемент, своєрідне ефективне доповнення до теоретичного матеріалу, як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Студенти повинні бути глибоко переконані, що освоєння професійних знань – це не гра, а напружена систематична праця, хоча гра і дозволяє якоюсь мірою урізноманітнити їхню діяльність, активізувати інтерес до досліджуваного матеріалу і розвиває навички роботи в команді.

Очевидно, що підготовка ділових ігор вимагає креативності педагога та займає багато часу, також є певна складність у їхньому проведенні. Однак практична спрямованість істотно підвищує їхню ефективність у порівнянні зі звичайними традиційними методами навчання.

Література

1. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Л. Ортинський – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
2. Тюріна В. О. Рольові і ділові ігри як засіб підготовки майбутніх фахівців з адміністративного менеджменту до професійної діяльності / В. О. Тюріна, Г. А. Мариківська. // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2013. – №30. – С. 374–379.
3. Штефан Л. В. Активізація навчально-пізнавальної діяльності майбутніх інженерів-педагогів за допомогою ділових ігор / Л. В. Штефан, О. О. Романовська. // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2012. – №3. – С. 60–68.
4. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: навч. посіб. / П. М. Щербань. – К. : Вища школа, 2004. –С. 24–41.